

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (descriptive correlational research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของพยาบาลวิชาชีพ ความเครียดของพยาบาลวิชาชีพ และความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานและความเครียดของพยาบาลวิชาชีพ

ประชากรเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลจิตเวช 10 แห่ง สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข รวมจำนวน 500 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ได้พยาบาลวิชาชีพ จำนวน 266 คน

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและมีความสมบูรณ์ 235 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.35

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ สแวนส์เบิร์ก (Swansburg, 1996) ประกอบด้วยคำถามปลายปิด จำนวน 36 ข้อ คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนที่ 3 เป็นแบบประเมินความเครียดของ พิมผกา สุขกุล (2535) ประกอบด้วยคำถามปลายปิด จำนวน 50 ข้อ คำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของพยาบาลวิชาชีพ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปหาความตรงตามเนื้อหาโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบและนำมาแก้ไข ปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมทั้งคำนวณค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาได้ 0.94 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 30 คน ที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เป็น 0.93

สำหรับแบบประเมินความเครียดของพยาบาลวิชาชีพ ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำไปทดลองใช้กับพยาบาล

วิชาชีพ จำนวน 30 คน ที่เป็นกลุ่มเดียวกันกับที่ทดลองใช้หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เป็น 0.89

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลส่วนบุคคล ใช้สถิติการแจกแจงความถี่และร้อยละ สำหรับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานและความเครียดของพยาบาลวิชาชีพ ใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการหาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการบริหารงานและความเครียดของพยาบาลวิชาชีพ ใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่หรือร้อยละ 67.66 มีอายุ ระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 85.47 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.56 มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 94.89 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 67.66 มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวช 11-20 ปี
2. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$; $SD=0.54$)
3. ความเครียดของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X}=0.51$; $SD=0.33$)
4. การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความเครียดของพยาบาลวิชาชีพ

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านการบริหาร จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลจิตเวชมีส่วนร่วมในการบริหารงานระดับมาก และมีความเครียดในระดับต่ำ นอกจากนี้ยังทราบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของพยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความเครียดอีกด้วย ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารทางการพยาบาลได้วางมาตรการที่จะดำรงไว้ซึ่งการบริหารงานที่โรงพยาบาลวิชาชีพได้มีส่วนร่วมมากขึ้นต่อไปหรือพัฒนาการบริหารงานให้ดียิ่งขึ้นไปอีก เพื่อเตรียมพร้อมในการบริหารงานในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อีกประการหนึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารได้วางมาตรการในการควบคุมระดับความเครียดของบุคลากรให้อยู่ในระดับต่ำเช่นนี้ต่อไป อันจะเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ตลอดจนหาวิธีการควบคุมไม่ให้บุคลากรมีระดับความเครียดที่เพิ่มขึ้นไปกว่าเดิม
2. ด้านบริการ ผู้บริหารทางการพยาบาลควรมีการประเมินระดับความเครียดและระดับการมีส่วนร่วมของพยาบาลวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เช่น ทุก 3-5 ปี ในแต่ละโรงพยาบาลจิตเวช เพื่อจะได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงและหาแนวทางช่วยเหลือสนับสนุนแก่บุคลากรทางการพยาบาลได้อย่าง

เหมาะสมและให้มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและประสิทธิผลของหน่วยงานต่อไป

3. ด้านวิชาการ ผู้บริหารทางการแพทย์สามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานและความเครียดของพยาบาลวิชาชีพต่อไป ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและนโยบายการบริหารงานในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความเครียดและการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของบุคลากรทางการแพทย์พยาบาลระดับอื่น เช่น พยาบาลเทคนิค เนื่องจากการพัฒนาคุณภาพการบริการก็จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากพยาบาลเทคนิคซึ่งก็เป็นบุคลากรอีกส่วนหนึ่งในองค์กรที่จะช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ อีกทั้งพยาบาลเทคนิคที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลจิตเวชก็เสี่ยงต่อการเกิดความเครียดได้ง่ายเช่นเดียวกัน

2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลจิตเวช เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการบริหารงานให้อยู่ในระดับสูงต่อไป

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

แบบประเมินความเครียดของ พิมผกา สุขกุล (2535) ได้ทำการปรับปรุงเนื้อหาจากแบบประเมินความเครียดของ ฐานา ธรรมคุณ (2532) ซึ่งมีข้อคำถาม 75 ข้อ โดยตัดข้อคำถามที่คล้ายคลึงกันออกไปจนเหลือข้อคำถาม 50 ข้อ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าทำให้การประเมินความเครียดตามอาการที่แสดงออกทางร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรมได้ไม่ครอบคลุม จึงส่งผลให้ผลการวิจัยครั้งนี้มีความเครียดอยู่ในระดับต่ำได้ ดังนั้นจึงควรหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index) ของแบบประเมินก่อนนำไปใช้ครั้งต่อไป